

Krešimir Papić*

RAZVOJ I KARAKTERISTIKE SUVREMENIH TIPOVA URBANOG FENOMENA**Uvod**

Izuzetan porast gradova i gradskog stanovništva, kao i sve veća urbana koncentracija, doveli su u pitanje klasični pojam grada. I zaista, sadašnje se složene gradske zajednice velikih prostorskih dimenzija znatno razlikuju od gradova iz početka industrijske revolucije i još više od onih iz srednjeg vijeka. Sve je teže sada odrediti granice grada, zone gdje prestaje jedan grad i počinje ruralno-agrarna sredina, odnosno gdje svršava jedan i počinje drugi grad. Raste broj mješovitih naselja i takvih koja su po svom prostornom smještaju ruralna, a po načinu i standardu života njihovih stanovnika sasvim urbana.

Ako se ranije s manje ili više uspjeha mogao definirati grad s njegovim jasnim granicama u prostoru, danas je to veoma teško. Uz klasično svačeni grad, sve je više novih i složenih gradskih zajednica što izmiču iz okvira tradicionalnih definicija grada, a koje u stručnoj terminologiji označavamo kao: aglomeracija, konurbacija i megalopolis.

Još uvijek ima dosta razlika oko tumačenja i upotrebe ovih pojmova pa ovo izlaganje smatramo prilogom boljem poznavanju, definiranju, razlikovanju i utvrđivanju karakteristika navedenih tipova urbanog fenomena. Svakako da su u tom pogledu otvorene mogućnosti za dalja teoretska razmatranja, za upoznavanje svjetskih iskustava, kao i za njihovu primjenu u konkretnim uvjetima naše zemlje.

Agglomeracija

Agglomeracija općenito znači skupljanje, gomilanje nečega (lat. agglomerare) pa se može govoriti o aglomeraciji stanovništva, naselja, itd. Međutim, pojam aglomeracije o kome je ovdje riječ ima sasvim konkretno značenje i odnosi se na jedan odredjeni tip urbanog fenomena. Pri tom bi ipak trebalo imati na umu riječi Ph. Pinchemela (1964) koji kaže da je aglomeraciju sasvim lako opisati, ali ju je teško definirati.

Prema enciklopediji Larousse (1960), aglomeracija je ansambl kojeg čine grad i njegova predgradja. Slično jednoltavno tumačenje daju M. Derruau (1963) i P. George (1964), koji kažu da grad i okolina čine aglomeraciju. Ph. Pinchemel (1964) objašnjava proces formiranja aglomeracija u svojoj zemlji i veli da su fran-

zbornika.

* Dr., prof., Ekonomski fakultet, 71000 Sarajevo, Trg oslobođenja 1, glej izvječek na koncu

cuski gradovi brzo prešli preko svojih ranijih granica na teritorije susjednih komuna koje su se postepeno urbanizirale i zatim inkorporirale u urbanu cjelinu višeg ranga — u aglomeraciju koja je širi i precizniji pojam nego grad i njegova okolina. J. R. Boudeville (1961) u aglomeraciji vidi treći stadij procesa urbanizacije, kad se uz postojeći grad javlja više drugih centara koji su vezama federalne prirode povezani u jedan sistem.

U raspravi u problemima planiranja u SSSR (1964), za aglomeraciju se kaže da je to jedan poseban oblik razmještaja gradskog stanovništva u grupe blisko raspoređenih gradova i naselja gradskog tipa. Među domaćim autorima, P. Ivandekić (1964) u aglomeraciji vidi sistem prostorno odvojenih, a organski i funkcionalno tijesno povezanih gradskih i seoskih naselja, a Ž. Kovačević (1966) u tome gleda proces nove koncentracije stanovništva i stvaranja funkcionalnog sistema s centralnim gradom i čitavim nizom drugih gradova međusobno funkcionalno povezanih.

Poslije ovog pregleda, nama se čini da bismo se u osnovi mogli složiti u sljedećem: da aglomeracija predstavlja viši stadij u općoj evoluciji urbanog fenomena, u kome je tradicionalni grad u procesu urbanizacije prerastao svoje ranije jasno izražene okvire i postao samo jezgro jednog šireg i složenijeg sistema koji funkcionira i razvija se pod utjecajem matičnog grada i u kojem je izražena prostorna i osobito funkcionalna povezanost različitih elemenata tog sistema (K. Papić, 1966).

S neznatnim razlikama u pogledu sadržine, često se za pojam aglomeracije vezuju i drugi kao: metropolis ili metropola, metropolitansko područje, gradska regija, urbani distrikt, a u nas još i gradska zajednica u kojoj je udruženo više općina u užem i širem području naših najvećih gradova.

Broj aglomeracija je u stalnom porastu i, prema Demografskom godišnjaku Ujedinjenih nacija (1976), u svijetu ima više od dvije hiljade aglomeracija s preko sto hiljada stanovnika, a među njima više od 150 aglomeracija s preko milion stanovnika. Isto tako redovita je pojava da broj stanovnika u vanjskim dijelovima aglomeracija raste brže od onog u matičnim gradovima. Po definiciji, aglomeracija je prostorno i populacijski veća od matičnog grada, ali u tom pogledu nema pravilnosti, jer se radi o specifičnostima pojedinih zemalja. Tako npr. aglomeracije Moskve, Tokia i New Yorka imaju 1,1-1,5 puta više stanovnika od grada u užem smislu, aglomeracije Stockholma, Calcutte i Atene 2-2,5 puta, aglomeracija Pariza 4,3 puta, Bruxellesa 10 puta, a Sydneya čak 50 puta više stanovnika od uže svaćenog grada.

Tako se dolazi i do pitanja kriterija za izdvajanje aglomeracija. Najčešće se primjenjuju slijedeći: broj stanovnika, gustoća naseljenosti, stopa rasta stanovništva, procenat agrarnog stanovništva, te kontinuiranosti izgrađenog prostora. Pored ovih, primjenjuju se i tzv. funkcionalni kriteriji kao: obim i intenzitet dnevnih migracija, zatim prosvjetna, kulturna, zdravstvena, trgovačka i finansijska atraktivnost matičnog grada pa čak i osjećaj pripadnosti gradu odnosno aglomeraciji. Izdvajanje pojedinih zona u okviru aglomeracije najčešće dovodi do trojne podjele: na matični grad ili jezgro aglomeracije, na bližu ili unutrašnju zonu i na dalju ili vanjsku zonu.

Sasvim je razumljiv interes da se materijaliziraju granice aglomeracije. Radi se, prije svega, o tome da se organizira administracija, mnogobrojni javni servisi, vrlo složeni sistem transporta, što skladniji urbanistički razvoj, kao i da se utvrde okviri za statističko praćenje različitog karaktera. Iako u okvirima aglomeracije obično ima više osnovnih političko-teritorijalnih jedinica, zbog opće međusobne povezanosti i medjuzavisnosti, neki bitni i zajednički problemi se moraju rješavati i razmatrati na nivou cijele aglomeracije pa na tom nivou i funk-

cioniraju određeni organi administracije ili koordinacije. U tom pogledu dolaze do izražaja specifičnosti pojedinih zemalja pa su rješenja različita.

Konurbacija

Konurbacija je drugi tip urbanog fenomena koji želimo prikazati. U stručnoj literaturi se često susreće i ponekad zamjenjuje s pojmom aglomeracije, bar u smislu kako smo ju prethodno definirali. Konurbacija (lat. con i urbs) najjednostavnije znači spajanje gradova, ali će biti zanimljivo upoznati kako konurbaciju svačaju pojedini autori.

U tri svoja rada i među prvima u nas I. Rubić (1950, 1953, 1956) spominje sinekizam i konurbaciju pod kojima podrazumijeva suživljavanje gradova, odnosno vodećeg grada sa satelitskim gradovima. Konurbacije nastaju, prema I. Vrišeru (1963), spajanjem gradova i drugih naselja; prema J. V. Čiriću (1966), naglim širenjem gradova i povezivanjem različitih urbanih i ruralnih naselja u jednu celjinu; a prema F. Wenzleru (1965), u slučaju preklapanja gradskih regiona dvoju bliskih gradova pri čemu jedan postaje vodeći, a drugi zbog specifičnih funkcija ostaje i dalje samostalan.

Konurbacija je, prema G. Tayloru (1958), stapanje više ili manje jednako značajnih gradova, a za J. W. Alexandera (1963) se taj pojam odnosi na grupu gradova koji su se spojili, odnosno koji su se ekonomski zajedno razvili, a politički ostali nezavisni. U sovjetskoj geografskoj enciklopediji (1961) se za konurbaciju kaže da je to grupa blisko smeštenih gradova koji se često spajaju, prelaze u potpunu urbaniziranu teritoriju, a pojedini gradovi samo pravno ostaju samostalni.

J. Bruhnes (1956) u konurbaciji vidi urbane aglomeracije koje su se proširile, međusobno približile s težnjom da se spoje, a M. Sorre (1952) gradove koji rastu istovremeno, sjedinjuju se i kad postoji dominantni centar on daje ime cijelom urbanom ansamblu. P. George (1964) na jednom mjestu kaže da grad i njegovi sateliti, spontani ili planski izgrađeni, obrazuju konurbaciju, a na drugom mjestu (1966), da se radi o konurbaciji u slučaju kad je više gradova okupljeno oko neke metropole i kad se ti gradovi međusobno ne dodiruju. Prema M. Morinu (1962), konurbacija se formira, kad više gradova koji se uvećavaju, teže k spajanju, ali zadržavaju svoju pravnu autonomiju.

Ph. Pinchemel (1964) razgraničava pojam aglomeracije od onog konurbacije pa iznosi da se aglomeracija definira okupljanjem urbaniziranih komuna oko jedinstvenog pola, a čim u jednoj urbanoj sredini postoji više polova oko kojih se aglomeriraju komune, onda je riječ o konurbaciji. Sličan pristup ima i M. Derruau (1963), ističući da aglomeracija podrazumijeva grad i prigradje, dok konurbacija znači spajanje gradova koji zadržavaju svoju samostalnost. Na bitnim karakteristikama konurbacije i na jasnoj distinkciji od aglomeracije insistira i G. Chabot (1963) koji veli da se u slučaju kad se urbani ansambl obrazovao pod utjecajem centralnog grada može govoriti samo o aglomeraciji, a nasuprot tome, jukstapozicija gradova koji su odvojeno rasli daje osnovu da se govori o konurbaciji, čak ako jedan od njih teži da svojim utjecajem prevlada.

Ovaj sažeti pregled stavova domaćih i stranih autora pokazuje razlike u svačanjima, ali u isto vrijeme upućuje na osnovne elemente i odnose koji moraju postojati u konurbaciji. Zato nam se čini da bismo konurbaciju mogli definirati kao poseban tip urbanog fenomena, koji se sastoji od dva ili više gradova koji su blisko smješteni i odvojeno rasli, koji imaju zajedničke interese i razvijene oblike suradnje, te koji teže k spajanju i pri tom zadržavaju svoju pravnu samostalnost. Za konurbaciju je, dakle bitno, da između bliskih gradova postoje od-

redjene veze i zajednički interesi. Nema li toga, onda možemo govoriti samo o gradovima-susjedima, ali ne i o konurbaciji.

S obzirom na različite uvjete nastanka i razvoja, razlikujemo više tipova konurbacije. Tako npr., zavisno od broja jedinica koje ulaze u konurbaciju, razlikujemo binodalnu, trinodalnu ili multinodalnu konurbaciju. Jednostavni i česti tip je binodalna ili dvojna konurbacija koju čine tzv. gradovi blizanci (*cités jumelles* ili *twin cities*), npr. Saint Paul-Minneapolis, Ludwigshafen-Meinheim ili u nas Slanovski Brod — Bosanski Brod. Za trojne konurbacije je klasičan primjer gradova Lille-Roubaix-Tourcoing u sjevernoj Francuskoj. Multinodalne konurbacije nalazimo u industrijski najrazvijenijim regijama svijeta: atlantskoj fasadi SAD, ruhskoj oblasti SR Njemačke, šleskoj oblasti Poljske, donjeckoj oblasti SSSR, idr.

Konurbacija se često formira od gradova na suprotnim obalama rijeke kao što je slučaj s navedenim primjerima. Ima slučajeva kad su gradovi u konurbaciji smješteni s obje strane morskog tjesnaca u istoj zemlji kao npr. Messina i Regio u Italiji ili pak u dvije zemlje kao Helsigör u Danskoj i Hälsingborg u Švedskoj, itd.

Kad postoji velika razlika u veličini i značaju gradova, ime konurbaciji obično daje najveći grad. U ostalim slučajevima, kod dvojnih odnosno trojnih konurbacija, ime daju svi gradovi koji čine konurbaciju. Kod multinodalnih konurbacija ime dolazi najčešće od šire regije u kojoj se konurbacija razvila (Ruhska, Šleska, Donjecka, itd).

Konurbacija se s vremenom mjenja: ona nastaje, razvija se i, mogli bismo reći, kao tip urbanog fenomena nestaje. U početku su to samo bliski gradovi ili gradovi susjedi s nerazvijenim međusobnim vezama. U daljem razvoju veze se množe, gradovi rastu i približavaju se međusobno. Kasnije dolazi do prostornog spajanja gradova uz zadržavanje pravne samostalnosti. U kranjoj liniji može nastati i potpuno sjedinjavanja prostorno, funkcionalno i pravno, kad po definiciji više i nema konurbacije.

Prema datim karakteristikama i primjerima, konurbacija i aglomeracija se međusobno razlikuju, ali i među njima se može uspostaviti različiti odnos. U tom pogledu G. Chabot (1963) navodi dva moguća slučaja. Prvi, kad se aglomeracija toliko proširi da zahvati više konurbacija i samostalnih gradova te ih uključiti u prošireni urbani sistem. Tad je aglomeracija širi pojam od konurbacije. U drugom slučaju, gradovi koji ulaze u konurbaciju mogu biti i sami za sebe prave i razvijene aglomeracije. Radi se o konurbaciji aglomeracija i tad je pojam konurbacije širi od onog aglomeracije. To nas, međutim, uvodi već u razmatranje trećeg tipa urbanog fenomena koji ovdje želimo ukratko izložiti.

Megalopolis

Ako smo pojmovima aglomeracije i konurbacije označili nove i složene tipove urbanog fenomena, koji se znatno razlikuju od klasičnog grada, onda s više razloga možemo izdvojiti megalopolis — pojam za još složniji i po dimenzijama još prostorniji tip urbanog fenomena.

Etimološki (grč. mega i polis) bi se lako moglo protumačiti da se radi o pojmu koji znači golemi grad, u suštini megalopolis znači mnogo širu i složniju urbanu zajednicu koja obuhvaća čitav niz aglomeracija, konurbacija i urbaniziranih područja na prostoru jedne ili više zemalja.

J. W. Alexander (1963) smatra da se termin megalopolis primjenjuje na najkrupniju koncentraciju urbanih naselja na Zemlji. On pri tom misli na sjeveroistok SAD, jedinstven fenomen u svijetu, koji je nastao od recentno izvršenog

spajanja lanca metropolitanskih područja. Čitav taj prostor supermetropolitanskog karaktera J. Gottmann je prvi nazvao megalopolisom i na taj način ovaj termin uveo u geografsku literaturu.

Neki autori shvaćaju megalopolis kao jednu složenu konurbaciju višeg reda. Tako G. Chabot (1963) smatra da bi se megalopolis mogao definirati kao jedna viša konurbacija, kao konurbacija aglomeracija, odnosno kao konglomeracija. Sličnog je mišljenja J. V. Čirić (1965) koji kaže da se o džinovskim ili mamutskim konurbacijama, o sistemu urbanih nebuloza ili o megalopolisu može govoriti kad se radi o približavanju i srastanju konurbacija u zoni supergradova.

Kao što se vidi, pored opće prihvaćenog termina megalopolis, za isti pojam se sreću i drugi kao: konglomeracija, konurbacija, aglomeracija, džinovska ili maturska aglomeracija, urbana nebuloza ili urbana galaksija, idr.

Nama se čini da bismo megalopolis mogli definirati kao prostrani urbanizirani prostor na području jedne ili više zemalja, u kome je pod izvanredno povoljnim prirodnim i osobito društveno-ekonomskim uvjetima koncentrirano urbano stanovništvo u obliku gotovo neprekidne zone velikih, srednjih i malih gradova, gdje dominira urbani pejzaž i gdje je izvršena maksimalna koncentracija različitih ekonomskih i drugih djelatnosti.

Opisujući urbani fenomen takvih dimenzija i karakteristika na sjeveroistoku SAD, J. Gottmann (1949) naglašava da taj megalopolis svoju dominantnu ulogu duguje razvoju čitave američke privrede bez čega ne bi bio ono što jest — jedinstven fenomen u Americi i u svijetu. Na dužini od oko 900 km, od Bostona do Washingtona, američki megalopolis obuhvaća 113.000 km² i preko 40 miliona stanovnika, a samo u šest najvećih aglomeracija Bostona, New Yorka, Philadelphie, Baltimora i Washingtona preko 25 miliona ljudi.

Mnogi su uvjereni da već prisustvujemo suvremenom formiranju novih megalopolisa u Americi i u drugim dijelovima svijeta gdje je dostignut visok nivo ekonomskog razvoja, urbanizacije i urbane koncentracije. Prvi se naslućuje u obalskom pojasu američke Kalifornije gdje šest milionskih aglomeracija (San Francisco, San Jose, Los Angeles, Anaheim, San Bernardino i San Diego) obuhvaćaju preko 15 miliona stanovnika ili tri četvrtine stanovništva te savezne države.

U zapadnoj Evropi pet velikih urbanih koncentracija pokazuju osobine budućih megalopolisa, odnosno u krajnjem slučaju po jedan s obje strane La Macha. Prva je u srednjoj Engleskoj, koja samo u pet krupnih aglomeracija (Liverpool, Manchester, Leeds, Sheffield i Birmingham) ima 8 miliona stanovnika, a druga je londonska aglomeracija, također s 8 miliona stanovnika, što je ukupno 16 miliona ili 35% stanovnika Engleske.

S druge strane Kanala je treća urbana koncentracija na prostoru sjeverne Francuske, Belgije i Nizozemske. Tu na prostoru, koji odgovara veličini Bosne i Hercegovine i Crne Gore zajedno, živi 24 miliona ljudi, a više od jedne trećine tog broja u dvadesetak gradova iznad sto hiljada stanovnika. Četvrta je pariska aglomeracija s blizu 10 miliona stanovnika, a peta je Rajnsko-vestfalska oblast u kojoj od ukupno 17 miliona ljudi više od 7 miliona živi u 25 gradova s preko sto hiljada stanovnika. Prem tome, u ove tri urbane koncentracije zajedno i to samo u izdvojenim najkrupnijim aglomeracijama već sada živi oko 25 miliona ljudi.

U južnom Japanu, od nizije Kvanto do sjevernih obala otoka Kiušu, u uskoj obalskoj zoni se nalazi osam milionskih aglomeracija (Tokio, Jokohama, Kavasaki, Nagoja, Kioto, Osaka, Kobe, Kitakjušu i Fukuoka) koje okupljaju same preko 25 miliona ljudi ili gotovo četvrtinu stanovništva Japana.

O potencijalnim megalopolisima u Kini svjedoče urbane koncentracije u sjeveroistočnoj Kini s 8 miliona ljudi u šest milionskih aglomeracija (Pinking, Čang-

čun, Fušun, Šenjang, Anšan i Lušun-Talien), u sjevernoj Kini sa 16 miliona ljudi takodjer u šest aglomeracija (Sian, Tajuan, Peking, Tangšan, Tiencin i Cingtao) i u srednjoj Kini sa 15 miliona stanovnika samo u četiri milionske aglomeracije (Vuhan, Nanking, Hangčou i Šanghai).

U južnoj Americi, jezgro jednog, brazilskog megalopolisa, čine aglomeracije Sao Paula i Rio de Janeiro s skupno 12 miliona stanovnika, a jezgro drugog, argentinsko-uragvajskog megalopolisa, čine aglomeracije Buenos Airesa i Montevidea sa 11 miliona ljudi.

Za jedne megalopolis je nešto izuzetno, nehumano i prema tome nepoželjno, dok drugi u megalopolisu vide nepovratno kretanje i sutrašnju ekumenu koja će s vremenom prerasti u svjetski grad ili ekumenopolis. U tom pogledu i bar za sad ostaju brojne dileme i mnoga otvorena pitanja s kojima će se žive generacije već u narednim decenijama sigurno susresti.

LITERATURA

1. PINCHEMEL PH.: Géographie de la France. Tome II, A. Colin, Paris, 1964.
2. DERRUAU M.: Précis de géographie humaine. A Colin, Paris, 1963.
3. GEORGE P.: Précis de géographie urbaine. P. U. F., Paris, 1964.
4. BOUDEVILLE J. R.: Les espaces économiques. P. U. F., Paris, 1961.
5. Osnovi rajonol planirovki promišlenih rujanov. Gosudarstvenij komitet po graždanskomu stroiteljstvu i arhitecture pri Goestroee SSSR, Moskva, 1964.
6. IVANDEKIĆ P.: Kriterijumi za definisanje pojma »grad«. Komuna 8. Beograd, 1964. str. 8—12.
7. KOVAČEVIĆ Ž.: Metropolis — novi tip urbane zajednice. Komuna 10, Beograd, 1966, str. 34—37.
8. PAPIĆ K.: Suvremeni tipovi urbanog fenomena. Ekonomski glasnik 4, Sarajevo, 1966, str. 29—66.
9. Demographic Yearbook 1976. United Nations, New York, 1977, Tab. 8.
10. RUBIĆ I.: Geografsko odredjivanje okolice grada. Geografski glasnik 11—12, Zagreb, 1949—1950, str. 45—49.
11. RUBIĆ I.: Slavonski i Bosanski Broj. Separat iz Zbornika za narodni život i običaje, knj. 36, JAZU, Zagreb, 1953.
12. RUBIĆ I.: Zemlja i čovjek. Osnovi antropogeografije. Popularna naučna biblioteka, knj. 6—7, Zagreb, 1956.
13. VRIŠER I.: Uputstva za proučavanje gradova. Ljubljana, 1963.
14. ČIRIĆ J. V.: Svetski »gradski fenomen« i širenje urbanizacije u SFRJ. Geografski pregled VIII—IX, Sarajevo, 1964—1965, str. 196—201.
15. KOSTIĆ C.: Selo i grad — kriterijumi razlikovanja. Sociologija sela 11—12, Zagreb, 1966 str. 129—141.
16. WENZLER F.: Grad u regionu. XII savjetovanje Urbanističkog saveza Jugoslavije, Zagreb, 1965.
17. TAYLOR G.: Urban Geography. Methuen and Co L. T. D., London, 1958.
18. ALEXANDER J. W.: Economic Geography. University of Wisconsin, New Jersey, 1963.
19. Kratkaja geografičeskaja enciklopedija. Gosudarstvenoe naučnoe izdateljstvo Sovjetskaja enciklopedija, Moskva, 1961, Tom 2.
20. BRUHNS J.: La géographie humaine. P. U. F., Paris, 1956.
21. SORRE M.: Les fondements de la géographie humaine, A. Colin, Paris, 1952, Tome III.
22. GEORGE P.: Geografska sociologija. Sociologija u redakciji Georgesa Gurvitscha, Naprijed, Zagreb, 1966, sv. 1.
23. MORIN M.: Guide pratique de géographie générale. Classique Hachette, Paris, 1962.
24. BEAUJEU—GARNIER J.: CHABOT G., Traité de géographie urbaine. A. Colin, Paris, 1963
25. GOITMANN J.: L'Amérique. Hachette, Paris, 1949.

DEVELOPMENT AND CHARACTERISTICS OF CONTEMPORARY TYPES OF URBAN PHENOMENON

The exceptional growth of towns and town population as well as an increasing urban concentration raised a question about the classical concept of a town. The present complex town communities of large space dimensions are quite different from the towns in the period when the Industrial Revolution started and even more from the medieval towns. These contemporary types of urban phenomenon which break the frames of the traditional definition of a town are professionally termed: agglomeration, conurbation, megalopolis and already felt presentiment of ecumenopolis.

On the basis of literature, his own research and partly his personal observation, the author gives his contribution to recognizing, defining, differentiating and finding out characteristics of the three contemporary types of urban phenomenon. Within this framework, the author decided upon the following definitions.

The agglomeration represents a higher stage in the general evolution of urban phenomenon in which the traditional town in the process of urbanization surpassed its former clearly defined boundaries and became only the nucleus of a wider and more complex system; its functions and develop under the influence of the original town are expressed in the spatial, particularly functional linkage, and interdependence of various elements of this system.

Conurbation is a particular type of urban phenomenon, consisting of two or more towns which are closely located and were developing separately, having common interests and developed forms of cooperation. They tend to unite but, at the same time, keep their administrative independence.

Megalopolis is a large urbanized area in the territory of two or more countries where, under specially favourable natural and particularly socio-economic conditions, the urban population is concentrated in the form of almost continuous zone of large, medium and small towns, where the urban scenery predominates and where the maximum concentration of various economic and other activities is carried out.